

Lärarmaterial
Kunskap och lek
Dagstidningsövningar årskurs 4-6

Lärarmaterial från Mediekompass

Kunskap och lek, årskurs 4-6, samlade lektionstips med dagstidningen i svenska och samhällsorienterande ämnen.

Innehåll

1. Introduktion

2. Ämnesövergripande introduktionsövningar

Lustbetonade lektionsförslag som väcker elevernas nyfikenhet på omvärlden och som skapar förståelse för vad en tidning är och hur den är uppbyggd.

3. Svenska

Lektionsförslag som syftar till att

- stimulera elevernas eget skrivande
- ge strategier för att förstå och tolka texter från medier
- utveckla ordförrådet när det gäller aktuella ord och begrepp, som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.

4. Samhällsorienterande ämnen

Lektionsförslag som förbättrar elevernas omvärldskunskaper och som får dem att reflektera över lokala och globala nyheter utifrån medierapporteringen. Flera av lektionstipsen fungerar bra som avstamp för studier i ämnena samhällskunskap, geografi, historia och religionskunskap.

Introduktion

Det här materialet innehåller ett antal lektionstips som har papperstidningen som utgångspunkt. De passar för elever i grundskolans årskurs 4-6, men är fullt möjliga att anpassa till andra årskurser och skolformer. Lektionstipsen är enkla att genomföra även om du är ovan vid att använda dagstidningar i undervisningen. Utgå från våra förslag och addera din kreativitet!

Lycka till!

Innan du sätter igång

1. Inventera först tidningsvanorna i klassen. Vem läser tidningen? Hur läser de? Hur ofta läser de? Vad intresserar dem?
2. Skaffa tidningar. Var alltid ute i god tid. Olika dagstidningar har olika policy och rutiner för att bidra med tidningar till skolan. Kontakta den tidning som är aktuell för dig.
3. Tidningsbesök. Eleverna tycker ofta att det är intressant att göra studiebesök på en tidning. Ring i god tid för bokning. Alla tidningar kan inte ta emot besök, men kanske kan klassen i stället få besök av en journalist? Oavsett vilket, så blir resultatet bättre om klassen är förberedd. Läs tidningen och samla på er frågor. Tala om när du bokar om det är något speciellt som ni vill veta mer om, nyhetsbevakning, redigering, annonsförsäljning eller liknande, så att tidningen kan förbereda ett besök som just ni blir nöjda med.
4. På www.mediekompass.se hittar du fler lektionstips som är knutna till dagsaktuella nyheter. Där finns också uppslag och idéer som utgår från andra medieformer än papperstidning.

Ämnesövergripande introduktionsövningar

Lektionsidéerna i detta kapitel syftar till att göra eleverna bekanta med dagstidningar och att skapa intresse för aktuella händelser, nyheter, annonser och journalistik.

Nyhetsjakten

Syfte

Med Nyhetsjakten närmar sig eleverna nyhetsinnehållet på ett lustfyllt sätt med hjälp av tidningens bilder. Nyhetsjakten tränar även eleverna på att läsa bilder, att sätta ord på det som bilder förmedlar både när det gäller känslor och information.

Förberedelser

Beställ en klassuppsättning tidningar. Klipp ut en nyhetsbild till varje elevpar i klassen. Klipp också ut motsvarande rubrik och bildtext. Sätt upp rubrikerna på olika ställen i klassrummet före lektionen. Sätt upp bildtexterna på tavlan.

Utförande

1. Dela ut en nyhetsbild till varje elevpar.
2. Låt dem samtala om bilden. Utgå från en enkel bildanalysmodell: Vilka känslor förmedlar bilden? Vad ser du på bilden? Sätt ord på allt som finns på bilden. Vad tror du att nyheten handlar om?
3. Därefter går de på nyhetsjakt i klassrummet och letar efter "rätt" rubrik. Uppmana dem att läsa alla rubrikerna innan de väljer.
4. När alla elevpar har hittat sin rubrik ska de även hämta rätt bildtext från tavlan.
5. Ge dem varsitt exemplar av tidningen.
6. Därefter letar de upp sin bild/nyhet i tidningen. Låt dem prata om den med varandra: Handlade nyheten om det de trodde? Vad står det i artikeln? Vilket var enklast att hitta, bildtext eller rubrik?
7. Sedan kan de berätta om sin nyhet för ett annat par.
8. Avslutningsvis kan de som vill redovisa nyheten för klassen.

Pusselbiten

Syfte

Pusselbiten kan ha många olika syften beroende på målet med lektionen. Det är målet som styr vilka klipp du väljer. En mattelektion kan till exempel inledas med pusselbitar som har matematikanknytning. I en lektion om värdegrundsfrågor, eller hållbar utveckling väljer du andra pusselbitar.

I det här exemplet är målet att göra eleverna bekanta med tidningens innehåll och att stimulera deras intresse för fortsatt tidningsläsning.

Förberedelser

1. Beställ en klassuppsättning av en dagstidning.
2. Klipp ut delar av bilder, pusselbitar, som passar syftet med lektionen. Scanna in pusselbitarna i datorn, eller kopiera på OH-blad så att du kan visa dem, en i taget, på filmduk.
3. Förbered några enkla frågor, som går lätt att svara på med hjälp av tidningens bilder, rubriker, bildtexter och ingresser. Exempel: Vilket land pekar pojken på? Hur mycket väger den nyfödda flickan? Vad heter slagskamparna i hockeymatchen? Vad heter sporten som tjejen bakom hästen sysslar med? Vem har tagit bilden på skate-boardkillen? Vilken affär annonserar om 10-årsjubiléet?
4. Förbered några angelägna diskussionsfrågor som anknyter till några av pusselbitarna. Exempel: Varför har klassen samlat pengar till ett barnhem i Polen? Kan vi acceptera slagsmål på hockeyrinken, men inte på skolgården? Varför är det fler tjejer än killar som är intresserade av hästsport?

Utförande

1. Dela ut en tidning till varje elev.
2. Visa ett klipp, en pusselbit, i taget.
3. Ställ en enkel inledande fråga till varje pusselbit. Be eleverna att leta i tidningen för att hitta hela bilden och svaret på din enkla fråga.
4. När alla har hittat rätt så leder du in samtalet på vilken slags sida pusselbiten finns på, till exempel localsida, familjesida, eller sportsida.
5. Fördjupa därefter diskussionen om nyheten/annonsen om det känns relevant.

Variant – Hitta nyheten!

Pusselbiten som en uppskattad tävling.

Förberedelser

Klistra upp pusselbitarna på ett papper och kopiera till varje elev.

Utförande

Låt eleverna leta reda på de olika klippen i tidningen och skriva sidnumret (och kanske även bildtexten) vid rätt bild på kopian. Den som först hittar alla klipp vinner. För sedan ett samtal om var klippen fanns i tidningen och utveckla samtalet vidare. När ni har gjort detta kan eleverna klippa ut en pusselbit var. Efter lektionen kan du sätta ihop dem till ett häfte så får de leta efter varandras bilder.

Skattkistan

Syfte

Skattkistan stimulerar eleverna till att tänka i ett historiskt perspektiv, samtidigt som uppgiften tydliggör att en dagstidning är ett tidsdokument, ett stycke nutidshistoria.

Förberedelser

Samla ett stort antal dagstidningar från den senaste tiden.

Utförande

1. Låt eleverna klippa ut ungefär 10 tidningsklipp (både redaktionellt material och annonser) som speglar vår tid och våra liv.
2. Eleverna skriver egna texter som kommenterar klippen.
3. Sammanställ materialet till ett tidsdokument.
4. Paketera alla elevs material i en "skattkista", som får öppnas av elever på din skola om till exempel 20 år.

Förstasidan – tidningens skyltfönster

Syfte

Övningen syftar till att på ett mycket konkret sätt göra eleverna medvetna om hur nyhetsvärdering går till. Eleverna blir även bekanta med begrepp som nyhetsvärdering, huvudnyhet, rubrik, dragbild och puff.

Förberedelser

1. Samla gamla dagstidningar, två från varje utgivningsdatum.
2. Riv bort förstasidorna, men spara dem till uppföljningen.
3. Klipp till rutade blädderblocksblad så att de får samma format som tidningen.

Utförande

Låt eleverna jobba parvis med att avgöra vad som ska finnas med på deras egen förstasida.

1. Gå igenom tidningen och pricka för de nyheter som ni tycker är viktiga. Bestäm gärna hur många, fem kan vara lagom.
2. Välj ut de nyheter som ska lyftas fram på förstasidan.
3. Skissa ungefär hur stort utrymme varje nyhet ska få. Vilken nyhet blir huvudnyhet? Vilken nyhet ska illustreras med dragbild (största bilden)?
4. Skriv egna rubriker, markera textutrymmen och klistra in bilderna.
5. De som hinner kan skriva puffar (förstasidans korta nyhetstexter) och bildtexter.

Uppföljning

Gruppvis genomgång.

Jämför elevernas förstasidor med redaktionens.

1. Diskutera nyhetsvärdering: Vilka nyheter har tidningen tagit med som inte ni har? Vad tror ni är tidningens motivering till sitt val av nyheter? Vilken är er motivering?

Läs mer om nyhetsvärdering på

www.mediekompas.se/mediekunskap/nyhetsvaerdering

2. Diskutera rubriksättning: Finns det några skillnader i er och tidningens rubriksättning? Vad är syftet med rubriksättningen? Vad ska en bra rubrik innehålla?

Läs mer om rubriker i Mediekompasmaterialet Tidningens texter A.

Veckans nyhet

Syfte

Här vänjer vi eleverna vid en enkel modell för nyhetsbevakning. Den tar hänsyn till elevernas egna intressen och individuella språkliga nivå.

Förberedelser

Skaffa ett exemplar av en dagsfärsk tidning.

Utförande

1. Plocka fram dagens tidning. Visa förstasidan för klassen.
2. Samtala om några nyheter som eleverna känner till eller fångas av.
3. Välj gemensamt ut en nyhet, "dagens bästa nyhet". Sätt upp den på väggen. Om det är möjligt bör moment 1-3 upprepas dagligen under en eller flera veckor.
4. När veckan är slut aktualiserar ni de nyheter som klassen samlat under veckan. Låt eleverna välja var sin nyhet som "veckans bästa nyhet".
5. Eleverna ritar en bild och skriver en egen sammanfattning om sin nyhet på ett "nyhetsblad". Låt dem motivera valet av nyhet. Sammanfattningen bör ge svar på de journalistiska frågorna: Vad? Var? När? Vem?/Vilka? Hur? och Varför?

Eleverna samlar sina nyhetsblad vecka för vecka. Nyhetsboken blir en intressant historiebok, som är rolig att bläddra i. Dessutom fungerar den som en bra dokumentation över språkutvecklingen. Valet av nyheter ger också en bild av elevens mognad och intresse för olika typer av nyheter.

ONSDAG 6 AUGUSTI 2008

DN.

**Hela veckans teve
Extratidning på köpet!**

DN.TV&RADIO

Diplomatisk kris i SVT

DAGSLJUS

GÖR BARN

MINDRE

NÄRSYNTA

Stjärnorna som sätter färg på OS

Full DNEX Tryckeri AB, Stockholm

Svenska

Tidningsläsning ger viktig information och därigenom större möjlighet att delta i samhället, men tidningsläsning ger också naturliga tillfällen till språklig träning. Här kommer några språkövningar med tidningen som redskap. De syftar bland annat till att öka elevernas kunskaper om tidningstexter.

Skriv till rubriker

Syftet är att eleverna ska stimuleras till skrivande utifrån de sex journalistiska frågorna och att de ska förstå begreppet rubrik.

Förberedelser

1. Klipp ut ett antal rubriker från en dagstidning som helst är så gammal att de flesta eleverna har glömt innehållet. Spara artiklarna som hör till de utklippta rubrikerna.
2. Klistra upp rubrikerna på ett papper och kopiera till eleverna.

Utförande

1. Låt eleverna välja en rubrik och skriva en egen tidningstext. Utgå från de sex journalistiska frågorna.
2. Redovisa gemensamt och jämför med originaltexterna.

Variant

Utgå från en bild i stället för en rubrik.

Dagens ros

Syftet är att vänja eleverna vid att göra sin röst hörd i tidningen. Dagens ros är ett lämpligt första steg när det gäller att lära eleverna att formulera en åsiktstext.

Förberedelse

Beställ en klassuppsättning tidningar.

Utförande

1. Leta upp insändarsidan och läs tillsammans exempel på Dagens ros.
2. Vem i dagens tidning förtjänar dagens ros? Gå gemensamt igenom innehållet i tidningen. Man kan börja med en enda avdelning, till exempel sportsidorna för att det ska bli enklare att välja.

3. Välj tillsammans en artikel som handlar om en person som har gjort något bra.
4. Låt eleverna skriva vad personen har gjort, motivera varför de tycker att det är så bra och rita en ros.
5. Skicka eventuellt in elevernas arbeten till tidningen, eller publicera dem på annat sätt.

Varianter

Liknande uppgifter kan utföras där eleverna ger dagens ris, hittar dagens roligaste nyhet, bästa bild, bästa rubrik och så vidare.

Tidningsprat

Syftet är att skapa intresse för nyheter, att hitta i tidningen och att introducera ord och begrepp som är centrala för att förstå och tolka texter från olika medier.

Förberedelse

Beställ en klassuppsättning tidningar.

Utförande

1. Inled med ett samtal om dagens tidning. Berätta hur du själv läser tidningen och hur du kan hitta i den. Använd förstasidan – tidningens skyltfönster – som utgångspunkt för samtalet.
2. Dela sedan ut tidningar till eleverna. Låt eleverna bläddra och ta sig tid att läsa vad de vill.
3. Sammanfatta när du märker att eleverna börjar bli klara. Eleverna får kommentera det de tyckte var mest intressant. Etablera några tidningsord som ni kan ha nytta av senare: rubrik, artikel, bild, bildtext, annons och så vidare.
4. Låt gärna tidningspratet återkomma och bygg ut efterhand. Använd tidningsorden många gånger så att eleverna både vet hur de uttalas och vågar använda dem.

Variant

Klipp ut de nyheter som intresserar eleverna och sätt upp på väggen, gärna en nyhet varje dag. Sammanfatta i slutet av veckan och låt eleverna skriva om en valfri nyhet.

Textanalys

Syftet är att lära eleverna att snabbt hitta information i en tidningstext och att skriva egna notiser

Förberedelser

Välj en notis ur en dagstidning. Notisen ska om möjligt innehålla svaren på alla de sex journalistiska frågorna Vad? Var? Vem/vilka? När? Hur? Varför? Kopiera notisen till alla eleverna.

Utförande

1. Läs notisen tillsammans.
2. Låt eleverna markera svaren på de sex journalistiska frågorna.
3. Skriv egna notiser om något som är aktuellt, eller som eleverna själva har varit med om.
4. Redovisa som väggtidning eller på annat sätt.

Varianter

1. Välj en notis och skriv om den till en detaljrik artikel.
2. Komprimera innehållet i en artikel till en notis där bara det nödvändigaste finns kvar.

Bildanalys

Syftet är att sätta fokus på att dagstidningens bilder förmedlar både känslor och information. Övningen lär också eleverna att beskriva bilder med ord och att utveckla sina kunskaper om ordklasser.

Förberedelser

Klipp ut ett antal bilder ur tidningar, gärna dagsaktuella. Kopiera till eleverna.

Utförande

1. Gör tillsammans en lista med ord under varje bild för att beskriva den. Använd både substantiv, adjektiv, verb och andra ordklasser.
2. Låt eleverna välja en bild och skriva om den med hjälp av orden.
3. Redovisa genom att läsa upp texterna för varandra.

Varianter

Kan med fördel göras på andra språk! Du kan också säga till eleverna att de måste använda ett visst antal ord till varje bild. Då blir det svårare.

Läs tillsammans

Syftet är att förbättra läsförståelsen, att öka elevernas ordförråd och att öva på muntlig framställning.

Förberedelser

Beställ en klassuppsättning tidningar.

Utförande

1. Låt eleverna välja var sin artikel som de vill återberätta för någon i klassen.
2. Förbered återberättandet genom att skriva stödord, men maximera antalet ord för annars läser de istället för berättar.
3. Återberätta artikeln för en klasskamrat, som också ska berätta om sin artikel.
4. Sammanfatta genom att diskutera och förklara det som var svårt att förstå.

Variant

Gör likadant med hela klassen på en gång. Högläs en artikel ur dagens tidning. Be eleverna att säga "stopp" när de hör svåra ord och ta tillsammans fram det viktigaste ur artikeln. Sortera det i spalter på tavlan med hjälp av de journalistiska frågorna: Vad? Var? När? Vem? Hur? och Varför?

Utrikeskorrespondenten

Syfte

Att träna nyhetsvärdering och att uttrycka sig på engelska. Eleverna är engelska journalister och ska referera vad som händer i Sverige.

Förberedelser

Klipp ur ett antal notiser med lokala eller inrikes nyheter ur dagens tidning. Kopiera till eleverna.

Utförande

1. Dela ut notiserna till eleverna, som i par ska rapportera för varandra på engelska om vad som händer i Sverige.
2. Låt eleverna välja ut de notiser som känns mest angelägna att rapportera om i England.
3. Redovisa gärna muntligt inför klassen – kanske i form av ett radio- eller tv-program. Spela gärna in!

Variant

Kan lika gärna utföras åt andra hållet – från engelska till svenska – och i andra språk. Kan byggas ut efterhand med hela artiklar, väderprognos, kultur och så vidare.

Samhällsorienterande ämnen

En dagstidning är fylld med samhällsinformation. Dagligen kan du hitta texter och bilder som beskriver vad som händer i ditt närsamhälle, men också skildringar från resten av vår omvärld. I det här avsnittet får du några förslag till hur du kan använda dagstidningar i din undervisning i samhällsorienterande ämnen, både för att förbättra elevernas medie-läskunnighet och deras omvärldskunskaper.

Rätt eller fel?

Syfte

Detta är en lustbetonad tävling som syftar både till att ge tidningskunskap och till att förbättra elevernas omvärldskunskaper genom att fokusera på viktiga nyheter.

Förberedelser

Beställ en klassuppsättning tidningar. Läs igenom tidningen och formulera påståenden om tidningen och innehållet. Gör röda och gröna lappar till varje elev.

Utförande

1. Ge eleverna var sitt exemplar av tidningen.
2. Eleverna bläddrar och läser en stund.
3. Be eleverna lägga sina tidningar åt sidan.
4. Genomför en tävling där du läser olika påståenden om tidningen, påståenden som eleverna ska ta ställning till med hjälp av röda och gröna lappar. Visa grön lapp för rätt och röd för fel. Med lapparna blir samtliga elever delaktiga i varje påstående. Eleverna kan också göra egna påståenden och testa på klasskamraterna.

Exempel på påståenden:

Det finns en helsidesannons i dagens tidning.
Tv-programmet finns långt fram i tidningen.
Det finns en nyhet från Afrika i dagens tidning.
Det finns en bild på ett barn i dagens tidning.
Väderkartan finns på första sidan.
De viktigaste nyheterna finns på första sidan.
Det finns nyheter från TT i dagens tidning.

Vår skola är med i dagens tidning.
Du kan läsa reportrarnas namn efter de långa nyhetstexterna.
På alla sidor finns både nyhetstexter och annonser.

5. Avsluta med att fördjupa resonemangen kring alla påståenden när tävlingen är avslutad.

Bevaka omvärlden

Syfte

Det här lektionstipset stärker elevernas omvärldsuppfattning och åskådliggör på ett konkret sätt varifrån dagstidningens nyhetsrapportering kommer. Välj fokusområde beroende på vad som passar din undervisning: Sverige, Europa, eller Världen.

Förberedelser

Beställ en klassuppsättning tidningar.
Kopiera en detaljerad karta till varje elevpar i klassen.

Genomförande

1. Dela ut kartorna tillsammans med tidningen.
2. Låt eleverna leta nyheter inom det område som kartan omfattar. Markera varje nyhet med en prick på kartan.
3. Redovisa och diskutera resultaten. Var hamnar de flesta prickarna? Var på kartorna blir det tomt? Varför är det så?

Variant

Gör ett arbete kring nyhetsbyråer som till exempel TT, Reuters, Nya Kina, Interfax, AP eller AFP. Varför skickar inte alla svenska tidningar egna journalister till andra länder? Vad är en nyhetsbyrå? Vilka nyhetsbyråer finns representerade i tidningen?

Dramatisera en nyhet

Syfte

Det är lätt att hamna i statiska modeller när man jobbar med nyheter i klassen. Att dramatisera nyheter syftar till att eleverna ska få använda andra uttrycksmedel än bara tal och skrift. Samtidigt blir de medvetna om det aktuella nyhetsflödet.

Förberedelser

Beställ en klassuppsättning tidningar.

Utförande

1. Ge eleverna ett exemplar av en dagsfärsk tidning.
2. Låt eleverna gruppvis välja ut en nyhet som passar att dramatisera.
3. Låt eleverna öva in en dramatisering av den valda nyheten så att de kan spela upp den för sina klasskamrater.
4. Spela upp för varandra och låt åskådarna gissa vilken nyhet det handlar om. Vill du så kan du dela in klassen i två lag så blir det en tävling.

Variant

Om du vill att dramatiseringarna ska handla om ett visst tema eller om du vill undvika att fler grupper väljer samma nyhet, så kan du själv välja ut nyheter i förväg.

Gör din egen nyhetsserie

Syfte

När eleverna berättar om en nyhet i form av en seriestripp, så stimuleras de att tänka och uttrycka sig i bilder samtidigt som de får analysera en nyhetshändelse i detalj.

Förberedelser

Beställ en klassuppsättning tidningar. Välj ut en nyhet som är lämplig att illustrera i serieform.

Utförande

1. Dela ut tidningen till eleverna och ge dem en stunds fri läsning.
2. Presentera sedan den nyhet som du valt att eleverna ska göra en serie av.
3. Eleverna tecknar en serie med tre rutor. Begränsa tiden till ungefär en kvart så känner de mindre press att det ska bli jättefint. Sedan jämför de med varandra.
4. Diskutera serierna. Har de fått fram nyheten? Fattas någon viktig information? Är det lättare eller svårare att förstå nyheten i serieform?
5. Låt dem därefter välja en nyhet på egen hand att göra en serie av. Här kan de få längre tid och göra fler rutor.

Sortera tidningens annonser

Syfte

Det finns olika typer av annonser i dagspress. Här lär du eleverna att skilja mellan olika sorters annonser och att resonera kring annonsbudskap, avsändare och mottagare.

Förberedelse

Se till att eleverna har tillgång till ett stort antal dagstidningar. Försäkra dig om att eleverna kan skilja på annonser och redaktionellt material.

Utförande

1. Låt eleverna klippa och sortera annonser i olika kategorier.

Förslag på sortering

- Kommersiella och icke kommersiella annonser
- Textsides- och eftertextannonser
- Familje-, nöjes- och platsannonser
- Elevernas egna sorteringsförslag

2. Diskutera hur annonserna skiljer sig åt. Vem är avsändare och vem är mottagare?

Är nyheter positiva, negativa eller neutrala?

Syfte

Hur upplever vi nyheter? Samma nyhet kan upplevas som positiv, eller negativ beroende på vem som tar del av den. Den här övningen syftar till att göra eleverna uppmärksamma på fenomenet. Exempel: Hur uppfattar norrmän rubriken *VM-guld till Sverige!*

Förberedelser

Beställ en klassuppsättning tidningar.

Utförande

1. Dela in eleverna i grupper om fyra.
2. Ge dem dagsfärska tidningar.
3. Grupperna letar efter positiva, negativa och neutrala nyheter.
4. De klipper ut nyheterna och klistrar upp dem på ett stort pappersark under respektive rubrik: positivt, negativt och neutralt.
5. Låt grupperna redovisa och motivera sina resultat.
6. Diskutera utfallen. Vad är positivt och vad är negativt? Kan samma

nyhet bedömas olika av olika personer? Vilken roll spelar rubriken för hur nyheten uppfattas? Vilka tre råd skulle klassen vilja ge den som väljer ut nyheterna till tidningen?

Variant

Uppgiften kan med fördel utföras under en längre tid och även tema-relaterat. Hur ser till exempel kommunbevakningen ut under en vecka? Är den positiv, negativ eller neutral? Sportbevakningen?

Ett liv – från vaggan till graven

Syfte

Ett enda exemplar av en dagstidning kan spegla ett helt liv från vaggan till graven. Den speglar också nästan allt annat som inträffar under en människas levnad. Den här uppgiften ger därför massor av referenspunkter för samtal och fördjupning om samhällsfrågor och olika företeelser i människans liv, från barn till vuxen.

Förberedelse

Se till att eleverna har tillgång till ett stort antal dagstidningar.

Utförande

1. Klipp bilder, rubriker och annonser, som berättar om hur en fiktiv persons liv skulle kunna se ut. Börja till exempel med en födelseannons eller en babybild och avsluta med en begravningsannons eller en begravningsnotis.
2. Skriv egna texter med kommentarer till varje tidningsklipp, som ska spegla olika företeelser i livets olika skeden. Presentera materialet i form av en liten bok eller en bildhistoria.
3. Observera genusperspektivet! Låt gärna eleverna byta roller också, så att pojkar försöker spegla ett flickliv och tvärtom.

Ur läroplanen Lgr11 (årskurs 4–6)

Svenska

Läsa och skriva

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna.
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.
- Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form. Hur man ger och tar emot respons på texter.
- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från vardag och skola.

Berättande texter och sakprosatexter

- Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter, till exempel faktatexter, arbetsbeskrivningar, reklam och insändare. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.
- Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
- Skillnader i språkanvändning beroende på vem man skriver till och med vilket syfte, till exempel skillnaden mellan att skriva ett personligt sms och att skriva en faktatext.

Samhällskunskap (centralt innehåll)

- reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar,
- analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
- analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller,
- uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,
- söka information om samhället från medier, Internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,
- reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

Information och kommunikation

- Informationsspridning, reklam och opinionsbildning i olika medier. Hur sexualitet och könsroller framställs i medier och populärkultur.
- Hur man urskiljer budskap, avsändare och syfte i olika medier med ett källkritiskt förhållningssätt.

Om Mediekompas

Mediekompas (tidigare Tidningen i Skolan) är en icke-kommersiell och opolitisk verksamhet som har till uppgift att hjälpa skolan med undervisning om och med dagstidningar och andra medier. Bakom Mediekompas står TU (Tidningsutgivarna) www.tu.se. På Mediekompas sajt för lärare, www.mediekompas.se, finns konkreta verktyg för undervisning från förskola till vuxenutbildning, i praktiskt taget alla ämnen.

Anmäl dig gärna till Mediekompas nyhetsbrev för lärare. Då får du färdiga pedagogiska upplägg kring nyheter, medier och aktuella samhällsfrågor. www.mediekompas.se/nyhetsbrev

Författare till läromaterialet: Lars-Erik Hall i samarbete med Kenneth Jönsson och Niclas Modig. Har du frågor kring detta läromaterial, kontakta Lars-Erik Hall lars-erik.hall@mediekompas.se eller verksamhetsledare Ulrika K Engström ulrika.k.engstrom@tu.se.

Foton i förekommande ordning:

Omslag cc-licens: Hope More, <http://www.flickr.com/people/h20series/>

s.2 Thinkstock

s.4 cc-licens: CDI Europe, http://www.flickr.com/photos/cdi_europe/3897390253/

s.6 cc-licens: Zoriah, <http://www.flickr.com/photos/zoriah/4305473873/>

s.12 cc-licens: Anna T, <http://www.flickr.com/photos/anna/2744075128/>

s.18 Thinkstock